

بررسی معیارهای مؤثر بر سرزندگی اجتماعی در بافت‌های فرسوده شهری (بافت فرسوده
آبکوه، مشهد)

فرزانه احمدی^۱، ساجده سندگل^۲، الهام سعادت فر^۳

۱. کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس

۲. دانشجوی مقطع کارشناسی شهرسازی، موسسه آموزش عالی خاوران مشهد

۳. دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی مشهد

Saadatfar_e@yahoo.com

نام ارائه‌دهنده: ساجده سندگل

خلاصه

بافت‌های قدیمی و فرسوده، بخش قابل توجهی از پهنه بسیاری از شهرهای کشورمان را تشکیل می‌دهند که به دلیل معضلات خاص خود از گستره حیات شهری خارج گشته و به بخش‌های مسئله دار شهرها تبدیل گشته‌اند. این بافت‌ها علاوه بر مسائل و مشکلات کالبدی، ابعاد و کیفیات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شهر را نیز دچار تنزل نموده و حضور انسان در فضاهای شهری را با معضل رو به رو و یا مختل می‌سازند. بنابراین، زدوده شدن خاطرات جمعی و افول حیات شهری، که به از بین رفتن سرزندگی و نشاط بافت منجر می‌گردد، از عواقب افت شاخصه‌های کیفی در فضاهای شهری این پهنه‌های فرسوده محسوب می‌شود. محدوده مورد مطالعه نیز یکی از محلاتی است که زمانی به عنوان مکانی پویا و سرزنده به حیات خود ادامه می‌داد، لیکن با گذشت زمان و رشد و توسعه کالانشهر مشهد، سرزندگی و نشاط خود را از دست داده و نتوانسته تا خود را با مقتضیات بافت جدید شهری وفق دهد. هدف از این تحقیق بررسی معیارهای مؤثر بر سرزندگی و هویت در این قبیل مناطق شهری می‌باشد. در همین راستا چهار معیار پویایی، جنابیت، حس تعلق و تعاملات اجتماعی به عنوان معیارهای مورد نظر انتخاب و با استفاده از ابزار پرسشنامه، در محیط نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که سرزندگی در محدوده مورد مطالعه در سطح نسبتاً پایینی قرار دارد و بیشترین سطح رضایت مربوط به تعاملات اجتماعی و کمترین مربوط به حس تعلق می‌باشد.

کلمات کلیدی: سرزندگی، هویت، بافت‌های فرسوده شهری، رضایتمندی

۱. مقدمه

بافت‌های قدیمی و فرسوده، بخش قابل توجهی از پهنه بسیاری از شهرهای کشورمان را تشکیل می‌دهند که به دلیل معضلات خاص خود از گستره حیات شهری خارج گشته و به بخش‌های مسئله‌دار شهرها تبدیل گشته‌اند. کمبود سطوح فضاهای باز، ساخت و سازهای فاقد کیفیت، نحوه دفع فاضلاب‌های خانگی و نیز محرومیت از دسترسی به خدمات عمومی، جنبه‌هایی از کیفیت ناپایدار زندگی شهری و بافتی غیرسالم را معرفی می‌کنند. این بافت‌ها علاوه بر مسائل و مشکلات کالبدی، ابعاد و کیفیات اجتماعی، اقتصادی و